

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА В ТЕРМІНОЛОГІЇ ПСИХОЛОГІЇ

Освітньо-професійні програми
«Психологія», «Реабілітаційна психологія»,
«Дитяча психологія та психологічна практика»
першого (бакалаврського) рівня
за спеціальністю 053 Психологія
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Освітня кваліфікація: Бакалавр з психології

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Латинська мова в термінології психології
Викладач (-і)	Петришин Марта Йосипівна
Контактний телефон викладача	095-118-66-34
Е-mail викладача	marta.petryshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/9
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс “Латинська мова в термінології психології” передбачає опанування міжнародною термінологією, що вживається в галузі загальної психології, психодіагностики, психологічної реабілітації, психопрофілактики, психотерапії.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є нормативна граматики (фонетика, морфологія, елементи синтаксису), словотвір, лексичний мінімум, латино-грецькі дублети і терміноелементи, необхідні для розуміння і грамотного вживання анатоми-гістологічної, клінічної та фармацевтичної термінології, найменувань вад та захворювань, методів та засобів терапії та реабілітації латино-грецького походження у фаховій комунікації. Вивчення латинської мови формує підґрунтя для опанування студентом циклу професійно-орієнтованих дисциплін («Анатомія та фізіологія центральної нервової системи», «Психофізіологія», «Психотерапія», «Клінічна психологія», «Патопсихологія», «Основи психодіагностики» тощо), іноземної мови.</p> <p>Ключові терміни: латинський алфавіт, фонетика, граматики, латино-грецькі дублети, кінцеві терміноелементи, словотвір, анатоми-гістологічна термінологія, клінічна термінологія, фармацевтична термінологія.</p> <p>Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивні комп'ютерні технології (комп'ютерне тестування), самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: фронтальне опитування, індивідуальне опитування, тестування, письмове опитування.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни “Латинська мова в термінології психології” є отримання загальних знань з елементарного курсу латинської граматики і словотвору, засвоєння базової лексики, словотвірних елементів, необхідних для свідомого розуміння і коректного застосування у фаховій комунікації термінів загальної психології, психодіагностики, психологічної реабілітації, психопрофілактики, психотерапії греко-латинського походження.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є оволодіння правилами вимови голосних, дифтонгів, приголосних, буквосполучень, нормативною граматикою, основами синтаксису, словотвору; вивчення лексичного мінімуму, необхідного для розуміння міжнародної наукової термінології, створеної на базі греко-латинських елементів; формування вміння та навички коректного використання анатоми-гістологічних, фармацевтичних та клінічних термінів латино-грецького походження у практичній діяльності.</p>	
4. Програмі компетентності та результати навчання	
<p><u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.</p> <p><u>Загальні компетентності:</u> ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p>	

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, реабілітаційної психології.

Програмні результати навчання:

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефаківців.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	053 Психологія	II	B

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ до курсу. Історія розвитку латинської мови. Роль латинської мови у формуванні термінології психології. Латинська мова в професійній діяльності психолога.	1		3
Тема 2. Латинський алфавіт. Класифікація голосних і приголосних. Дифтонги і диграфи. Вимова приголосних, буквосполучень. Довгота і короткість складу. Наголос.	1	2	3
Тема 3. Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма. Огляд іменників п'яти відмін. Неузгоджене означення в структурі анатомічних термінів центральної нервової системи. Анатомічна термінологія центральної нервової системи.	1	2	3
Тема 4. Прикметник. Граматичні категорії. Словникова форма. Поділ на групи. Родові закінчення, визначення основи. Узгоджене означення в структурі біномінальних і тріномінальних анатомічних термінів. Вищий ступінь порівняння прикметників термінології центральної нервової системи.	1	2	3
Тема 5. Дієслово. Граматичні категорії. Словникова форма. Визначення основи. Дієвідміни. Теперішній час дійсного способу	2	2	3

активного стану. Наказовий спосіб. Умовний спосіб. Вживання кон'юктива в рецептурних виразах.			
Тема 6. Перша відміна іменників. Суфікси іменників першої відміни. Грецькі дублетні позначення латинських іменників першої відміни. Кінцеві терміноелементи іменників першої відміни. Прийменник.	0,5	1	3
Тема 7. Друга відміна іменників. Правило середнього роду. Суфікси іменників другої відміни. Грецькі дублетні позначення латинських іменників другої відміни. Кінцеві терміноелементи іменників другої відміни. Сполучники.	0,5	1	3
Тема 8. Прикметники першої групи. Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Латино-грецькі дублети прикметників першої групи. Вживання дієприкметника минулого часу пасивного стану в анатомічній, фармацевтичній і клінічній термінології. Розряди займенників.	1	2	3
Тема 9. Третя відміна іменників. Приголосний тип. Голосний тип. Мішаний тип. Суфікси іменників третьої відміни. Латино-грецькі дублети іменників третьої відміни. Кінцеві терміноелементи іменників третьої відміни. Основи клінічної термінології. Структура клінічних термінів. Латинські і грецькі суфікси в термінах клінічної психології.	2	2	6
Тема 10. Третя відміна прикметників. Дієприкметник теперішнього часу активного стану. Грецькі дублетні позначення латинських прикметників третьої відміни. Дієприкметник теперішнього часу активного стану в медичній термінології.		2	4
Тема 11. Четверта відміна іменників. П'ята відміна іменників. Грецькі дублетні позначення іменників четвертої і п'ятої відміни. Латинська номенклатура лікарських форм. Фармацевтичні частотні відрізки.		1	3
Тема 12. Ступені порівняння прикметників. Суплетивні ступені порівняння прикметників. Недостатні ступені порівняння. Вживання ступеневих форм в медичній термінології. Прислівник. Прислівники, які вживаються у медичній практиці.		1	6
Тема 13. Розряди числівників. Кількісні числівники. Порядкові числівники. Розділові числівники. Прислівникові числівники. Числівники-префікси. Позначення ваги, об'єму, відсотків.			4
Тема 14. Словотвір у клінічній термінології: суфіксація, префіксація, основоскладання. Греко-латинські дублетні позначення органів, частин тіла, патологічних відхилень.	1	1	5
Тема 15. Історія становлення сучасної психологічної термінології. Семантичні та			

етимологічні аспекти формування і функціонування термінів психології. Латинські і грецькі корені та терміоеlementи на позначення розумово-психологічного розвитку особистості, психічних розладів і станів, захворювань нервової системи. Античні імена в назвах клінічних симптомів і синдромів.	1	1	8
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>Передбачено такі види контролю: поточний (усне/письмове опитування на практичному занятті); підсумковий (перевірка письмових індивідуальних завдань (граматичні завдання, переклад тексту); тестування на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/.</p> <p>Максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, з яких: практичні заняття – 35 балів (розраховується як середнє арифметичне усіх отриманих на практичних заняттях оцінок), підсумкова контрольна робота – 5 балів, самостійна робота – 5 балів (40 питань у формі тесту “множинного вибору” на платформі d-learn.pnu.edu.ua з тем, які винесено на самостійне опрацювання), колоквиум – 5 балів (перевірка знання лексичного мінімуму, латино-грецьких дублетів, кінцевих терміоеlementів), залік – 50 балів.</p> <p>Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню.</p> <p>Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 1, має право скласти залік за відомістю № 2.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Підсумкова контрольна робота є складовою частиною семестрового рейтингу і має концептуально обґрунтовано висвітлити 50+1% обсягу матеріалу. Контрольна робота виконується аудиторно від руки на 8 практичному занятті та складається з чотирьох завдань (граматичне завдання; переклад анатомічних і клінічних термінів, адаптованих речень фахової спрямованості українською мовою; переклад медичних термінів латинською мовою; конструювання та аналіз термінів за заданими морфемами).</p> <p>Максимальний бал за контрольну роботу становить 5 балів.</p>
Семінарські заняття	<p>Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок читання (включно з акцентуацією); виконання лексико-граматичних вправ; переклад медичних термінів; аналіз структури термінів; перевірку знань лексичного мінімуму, греко-латинських дублетів і терміоеlementів; тестування, завдань самостійної роботи.</p> <p>Поточне оцінювання усіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 4-бальній шкалі відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання.</p> <p>«Відмінно». Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом;</p>

	<p>висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань, проявляє інтерес до актуальних проблем освітнього компонента.</p> <p>«Добре». Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.</p> <p>«Задовільно». Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; виконує частину завдань за допомогою викладача.</p> <p>«Незадовільно». У здобувача не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання усіх запланованих завдань і форм роботи, отримання з кожного позитивної оцінки. Враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні індивідуальних письмових завдань, тестувань, а також бали за підсумкову контрольну роботу.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма контролю – залік, форма здачі – тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua (50 питань у формі тесту “множинного вибору”, максимальна кількість балів – 50). Підсумковий контроль проводиться на останньому занятті.</p> <p>Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 1, користується правом перескладання заліку за відомістю №2. Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

«Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Відвідування занять:

Студент має вчасно приходити на заняття. Він може бути не допущений до заняття, у разі спізнення без вагомої на те причини. Студент має брати активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час лекційних і практичних занять; заохочується висловлювання власної думки. Здобувач вищої освіти має бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях. Студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю.

Студенти, котрі навчаються за **індивідуальним графіком**, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyilia-stefanyka.pdf

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти екзамен за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 3)», ознайомитися з яким можна за покликанням: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/povtorne-vuvchennia-dustzuplin.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udeму, тощо, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів/тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyilia-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Гуцол М. І., Зобнів І. М., Рудик О. В., Чопик Ю. С., Бондар Н. В. Латинсько-український, українсько-латинський словник медичних термінів. Івано-Франківськ: видавець Кушнір Г. М., 2019. 248 с.
2. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова і основи медичної термінології (Практикум для студентів спеціальності “Здоров’я людини”). Івано-Франківськ, 2012. 100 с.
3. Іваницька П. Латинська мова з основами медичної термінології, посібник для здобувачів вищої освіти медичних навчальних закладів. Рівне, 2020. 316с.
4. Кісельова О. Г. , Ніколаєнко О. І. Лексичний додаток з дисципліни «Латинська мова та медична термінологія / Кісельова О. Г. , Ніколаєнко О. І. – К. : «Книга плюс», 2015. 112 с.
5. Косова І. А. Конструювання та декодування медичних термінів: навч. посібник-практикум / І. А. Косова. – Житомир, 2018. 89 с.
6. Латинська мова та основи медичної термінології: підручник / Л.Ю. Смольська, П.А. Содомора, Д.Г. Шега, В.Г. Синиця та ін. 4-е видання. - Київ: Медицина, 2019. 472 с.
7. Медична та біологічна латина [Текст] = Lingua Latina ad usum medicinae et biologiae observantium : підручник / О. Г. Михайлова, В. Ф. Чемес ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2019. 367 с.
8. Нетлюх, М. А. Українсько-латинський анатомічний словник: (Анатомічна номенклатура). Львів : Стрім, 2000. 216 с.
9. Неттер Ф. Атлас анатомії людини: 7 видання. Київ: ВСВ «Медицина». 2020. 736 с.
10. Петришин М. Й., Загайська Г. М. Repetitorium Latinum. Pars secunda: збірник тестів. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 148 с.
11. Петришин М.Й., Загайська Г.М. Практикум з латинської мови для студентів спеціальності «Терапія та реабілітація». Чернівці: Рута. 2023. 225 с.
12. Пилипів О. Основи латинської медичної термінології: навчальний посібник / Ольга Пилипів, Леся Мисловська; науковий редактор Леся Пилипів. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 252 с.
13. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Х.: Прапор, 2007. 640 с.

Інформаційні ресурси:

<https://anatom.ua/nomina-anatomica/>

<http://www.pinax.com.ua/lat-med/>

<https://www.tabers.com/tabersonline/view/Tabers>

<https://online.rice.edu/courses/medical-terminology-online-course>

Викладач: Петришин Марта Йосипівна, доцент кафедри загального та германського мовознавства